

Antich trenca el pas de Matas

Per primera vegada en quasi dos anys, el PSIB-PSOE, sota el liderat de Francesc Antich, ha aconseguit marcar el ritme polític balear davant del Govern de Jaume Matas. Ha estat possible per l'oferta del nou conveni de carreteres, que augura guerra institucional total al mateix temps que demostra que els socialistes enfilen ja cap a les eleccions del 2007.

Jaume Matas prengué possessió del càrrec de president balear el juliol del 2003. Han transcorregut des d'aleshores vint mesos, durant els quals ha governat gairebé sense oposició efectiva. Ha posat en marxa en aquest temps els dos eixos fonamentals de la legislatura: les obres d'infraestructures –de tota mena, amb especial esment a les carreteres– i la ràdio i televisió autonòmiques, IB3. La gran diferència de pes entre els partits opositors (PSIB-PSOE, 19 diputats; PSM, 4; i EU-Verds, 3) convertia els socialistes en l'únic motor possible per intentar oposar-se a l'executiu conservador en els dos eixos. Però els socialistes, tant per qüestions internes –els difícils congressos de l'estiu passat– com pel fet que Francesc Antich és a Madrid des de març del 2004, no mostraven cap desig d'exercir el liderat opositor. Així, Matas i el PP governaren a plaer durant vint mesos. Fins que Antich va renéixer. El dissabte dia 5 de març.

El contraatac. L'oposició socialista a Matas ja es va notar diferent des del retorn de les vacances parlamentàries de Nadal. En efecte, l'1 de febrer s'iniciava el nou període de sessions de la cambra autonòmica i els socialistes posaren proa a IB3. Cada setmana de febrer el Parlament vivia bregues entre els interpelladors socialistes per aquesta qüestió, sobretot entre la diputada del PSOE Pilar Costa i la vicepresidenta, Rosa Estaràs: acusava la primera el PP de manipulació partidista. Tant, que ha encunyat un nou nom per a IB3: "PP3".

Abans, Antich havia reprès la seva activitat com a líder orgànic, després de molts mesos de no fer-se notar. Durant les vacances de Nadal, reuní l'executiva balear per anunciar a la resta de membres que calia incrementar molt la pressió contra el Govern i que, també, s'havia d'iniciar el procés per, d'alguna manera més o menys directa, anunciar qui serà el candidat del PSOE a president del Govern balear el 2007. Antich ja tenia el ple suport de José Blanco, secretari federal d'organització del PSOE, per posar en marxa la nova estratègia balear. Val a dir que el secretari general illenc manté una excel·lent relació personal i política amb Blanco.

Són, per dir-ho així, aliats dins dels equilibris de poder intern que es produeixen en el si del PSOE federal. Així va ser com l'illenc s'assegurà el suport de la central davant dels corrents crítics que se li oposaven en els congressos de l'estiu passat, amb el resultat de derrotar-los amb tanta rotunditat com que a la fi ni tan sols li presentaren candidatura alternativa. De la mateixa manera, Blanco ha fet costat ara a Antich per posar en marxa la nova estratègia del PSIB en vistes a les eleccions del 2007. "T'has d'aclarir tu, i quan ho tenguin clar, endavant", digué Blanco a Antich. Això, el desembre. El balear ja tenia el suport de Madrid per canviar d'estratègia. Ho necessitava. Sobretot en el tema de les carreteres, en el qual el PSIB no arribava a trobar una clara oposició al PP. Encara més, els socialistes s'havien ensorrat durant l'any 2004. Era el repte que tenia ara Antich: sortir-se d'una situació endimoniada.

Francesc Antich, secretari general del PSIB-PSOE, ha aconseguit per primer cop en dos anys portar la iniciativa política contra el Govern de Jaume Matas

En efecte, durant tot l'any passat els socialistes feren costat als grups que genèricament es poden qualificar d'"antiautopistes". El PSOE no tenia perfil propi en les crítiques al Govern. Es va fer evident sobretot a la gran manifestació del 14 de febrer del 2003, quan es veié que els protagonistes màxims de l'oposició a les autopistes i carreteres (sota el lema de "Qui estima Mallorca no la destrueix") eren —a més dels grups socials no partidistes— el PSM i EU-Verds. El PSOE anava a la seva corda. El PP i UM els acusaven a tots de ser "els del no a tot" (Maria Antònia Munar) i els que "no tenen solucions per a res" (Jaume Matas, Rosa Estaràs, etc.), per contraposició a qui sí que planteja i executa "solucions realistes" (Munar) que donen "resposta a les necessitats dels ciutadans" (Matas). Els socialistes estaven engrunats: no volien

desmarcar-se dels "anti" i no encertaven a presentar alternativa al PP. No sabien com sortir-se'n. Fins i tot internament aquesta oposició sense perfil propi a la política de carreteres havia provocat certes esclatxes, especialment a Menorca.

En l'últim tram del 2004, Antich aconsegua que la ministra de Foment, Magdalena Álvarez, anunciàs que denunciaria el conveni de carreteres pel qual el Govern duia endavant —ja estaven en marxa les obres— fins a setze projectes a totes les Illes per valor de més de 400 milions d'euros. És a dir, que no el pagaria. Però sense donar alternativa. Semblava un intent d'ofegament financer del Govern balear. Així ho interpretava dia sí i dia també tota la premsa balear. El ciutadà era el perjudicat de debò. Una imatge terriblement negativa per al PSOE illenc, que se sumava a la ja no gaire po-

sitiva que es derivava dels incompliments per part de Zapatero de les promeses —fetes l'agost a Menorca— d'augment dels descomptes aeris, entre d'altres qüestions. El Govern de Matas i tot el PP es posaven les botes de criticar Antich, el PSOE i Zapatero. En resum, el 2004 acabava amb un PSIB enfonsat i sense capacitat d'oposar-se a un pletòric Matas.

És en aquest context que Antich reorienta tota l'estratègia. Amb el suport de Blanco, aconsegueix el febrer que el Govern central concreti els descomptes aeris, que pagui els plus d'insularitat als funcionaris, que augmenti la dotació policial... I després de no poques converses amb el Ministeri de Foment, que la ministra Álvarez faci una oferta clara i concreta com a alternativa al conveni de carreteres.

En conferència de premsa, el dissabte dia 5 de març, Antich avança a Palma la nova proposta. Prop de 600 milions per a un nou pla, i la denúncia efectiva de l'actual conveni, és a dir, que no pagaran les obres que estan en marxa. El dimarts següent, la ministra Álvarez, en conferència de premsa a Madrid, presentà els detalls de la proposta de nou conveni, el qual —assegurà— s'haurà de negociar amb l'executiu illenc en el benentès que l'anterior conveni queda anul·lat.

L'impacte en el Govern balear és enorme. Per primera vegada en més de vint mesos de legislatura el PP perd la iniciativa política. És el PSOE i Antich qui la porten. Amb només una anècdota es pot exemplificar perfectament l'intens cop rebut per Matas. El president, durant tots aquests mesos, gairebé ni assistia els dimarts —dia de plenari— al Parlament. I quan ho feia, mai no s'aturava a la sala dels passos perduts per fer declaracions improvisades als mitjans, com fan la resta de diputats i membres del Govern. El president pareixia estar molt per sobre dels altres: sense, en fi, preocupar-se gaire de l'oposició, ni dels periodistes. En canvi, el dimarts 8 es deixà veure com mai a la dita sala, i fins i tot improvisà declaracions als mitjans. Prova irrefutable que es trobava "tocat". Encara més, l'endemà a primera hora els serveis de comunicació de Presidència convocaven a corre-cuita una roda informativa del president, acompanyat per la consellera

A l'esquerra, la ministra de Foment, Magdalena Álvarez, que anuncià que no pagarà el conveni de carreteres al Govern balear presidit per Jaume Matas (dreta), el qual ja té en marxa setze projectes per valor de més de 400 milions d'euros.

d'Obres Públiques, Mabel Cabrer, pel mateix migdia. Va ser la forma triada per respondre oficialment a la proposta del Govern central i del PSOE.

Matas explicà, en la compareixença davant dels mitjans, que acceptava negociar el nou conveni, però que no renunciava de cap manera a l'anterior. "El que importa –digué– és l'interès dels ciutadans. Que necessiten carreteres. Ara en construïm per valor de 400 milions. Si, a més, el Govern nacional està disposat a invertir-ne prop de 600 més, doncs perfecte. Els ciutadans tendran prop de 1.000 milions en inversions en carreteres, que és això l'important i no res més. Sí del que es tracta és de protagonisme, nosaltres no en volem. Estic disposat –manifestà amb ironia– a fer un acte de reconeixement públic al senyor Antich, si vol i si el Govern (estatal) ens dóna el nou finançament. Però, que quedí clar: no renunciem al que és vigent i legal (l'antic conveni). I cobrarem, de segur

(els 400 milions de les obres en execució), el que és nostre. Sigui a través d'un acord polític o en els tribunals, on anirem per defensar els interessos dels nostres ciutadans." L'enfrontament institucional que s'està dibuixant entre els dos governs –central i balear– és total. Llevat que l'illenc canviï d'opinió i no vagi als tribunals. Perquè si ho fa, el PSIB ja ha dit que seria tant com renunciar a negociar el conveni. O sigui, guerra total.

Més enllà del que passi finalment, el que l'episodi ha demostrat és el canvi d'orientació estratègica del PSIB-PSOE sota el liderat d'Antich. Ha recuperat perfil propi. Ja no és el partit que s'oposava juntament amb el PSM i EU-Verds a tot. Ara vol, com el PP, carreteres –incloent-n'hi una de molt polèmica, el segon cinturó de Palma– però discrepa dels conservadors en el traçat d'algunes o de quan i com executar-ne d'altres. Al mateix temps que es desmarca dels altres partits opositors. Ara els socialistes se si-

tuen nítidament, a ulls dels ciutadans, entre un (PP) i els altres (PSM-EU/Verds). La qual cosa no havia fet durant gairebé dos anys. És significatiu que les crítiques, més o menys implícites, també arribin als socialistes des de PSM i EU-Verds per apostar en el fons pel model de més carreteres, igual com els conservadors.

L'ofensiva socialista és probable –així ho asseguruen fonts del partit– que no s'aturi en les carreteres, sinó que s'incrementi al voltant de Setmana Santa –si no abans, just després– amb l'anunci de qui serà el candidat a president el 2007. Probablement, el mateix Francesc Antich. En resum, el PSIB-PSOE ha començat la llarga cursa electoral. I ho ha fet amb habilitat. La suficient, almenys, per fer perdre el pas polític del Govern de Jaume Matas per primer cop en quasi dos anys.

Miquel Payeras